

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΘΕΜΑΤΑ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1.

Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν γράφοντας στο τετράδιό σας τη λέξη **Σωστό** ή **Λάθος** δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση.

1. Η Τράπεζα της Ελλάδος ιδρύθηκε το 1841 με πρώτο διοικητή τον Γεώργιο Σταύρου.
2. Το δηλιγιαννικό κόμμα ήταν υπέρ μιας αργής οικονομικής ανάπτυξης, βασισμένης σε παραδοσιακές παραγωγικές δραστηριότητες.
3. Το πρόγραμμα του γαλλικού κόμματος ως προς την εσωτερική πολιτική ήταν ασαφές.
4. Τον Ιούνιο του 1824 σήμανε η ώρα της προσφυγιάς για περίπου 2600 Ψαριανούς.
5. Το 1918 ιδρύεται το Σοσιαλιστικό Εργατικό Κόμμα Ελλάδος (Σ.Ε.Κ.Ε) από συνέδριο σοσιαλιστών.

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ Α2.

Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων:

1. Εκλεκτικοί
2. Εθνικών Κομιτάτων
3. Βενιζελισμός

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Β1

Ποιες είναι οι βασικές διαφορές των διώξεων των Ελλήνων του Πόντου από τους Νεότουρκους και τους Κεμαλικούς σε σχέση με τη γενοκτονία των Εβραίων;

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ Β2

Να αναφερθείτε στη δημιουργία του προσφυγικού συνοικισμού της Ερμούπολης Σύρου κατά την Ελληνική Επανάσταση.

Μονάδες 15

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ1

Αντλώντας στοιχεία από τα παρακάτω κείμενα και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις να αναφερθείτε:

α. Στους λόγους που καθιστούσαν επιτακτική την αποξήρανση των ελών και λιμνών και στις συνέπειες που είχε η ύπαρξή τους στην εθνική υγεία και οικονομία.

Μονάδες 15

β. Στις συνθήκες κάτω από τις οποίες ολοκληρώθηκε το αποξηραντικό έργο της λίμνης Κωπαΐδος και στους λόγους για τους οποίους καθυστέρησε.

Μονάδες 10

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

Ο Γουσταύος Εϊχτάλ, σπαδός του Γάλλου Σαιν Σιμόν που άφησε το Παρίσι και ήλθε στην Ελλάδα το φθινόπωρο του 1833 για να προσφέρει τις υπηρεσίες του στο ελληνικό λαό, κράτησε σημειώσεις για την οικονομικοκοινωνική κατάσταση των χωριών και πόλεων που επισκέφτηκε.... Σ' ένα του γράμμα μας δίνει πληροφορίες για την κατάσταση του Ναυπλίου, της τότε πρωτεύουσας της Ελλάδας:

«...Ποιο έθνος βρέθηκε ποτέ εις την σημερινήν κατάστασιν της Ελλάδος; Η γη (είναι) ακαλλιέργητη, ουδεμία βιομηχανία υπάρχει. Ούτε ένα εργοστάσιο. Ο χωρικός αγοράζει από τους ξένους το ψωμί του, τα λίγα ενδύματα, όσα έχει τα βόδια του, τα άλογά του, τα εργαλεία του, το ποτήρι του ως κι αυτές τις σανίδες του! Η τέτοια εισαγωγή από το εξωτερικό, μπορούσε μέχρι τινός να μην είναι τόσο κακό, μπορούσε μάλιστα να είναι καλό, εάν η γεωργία παρείχε βάσιν συναλλαγής. Αλλά και η γεωργία μένει νεκρή από έλλειψη μέσων...».

Συνεχίζοντας τις σημειώσεις του μας πληροφορεί για τον πληθυσμό, το κλίμα και για τους ελώδεις πυρετούς, που μαστίζουν όλη την περιοχή:

«Η επαρχία (Θηβών) περιέχει μόνο 15.000 ψυχές αδύνατο δε να θρέψη δεκαπλούν αριθμόν. Οι κάτοικοι εν γένει πτωχότατοι. Το κλίμα ευκρατέστατον. Εν τούτοις επικρατούν διαλείποντες πυρετοί, επιδημικοί, αποδιδόμενοι εις την μεγάλην του έτους ξηρασίας...

Ο Εϊχτάλ ήταν αγνός φιλέλληνας, είχε θερμό ενδιαφέρον για την ανάπτυξη της αγροτικής οικονομίας στην Ελλάδα. Όταν όμως μαθεύτηκε πως ήταν σαινσι μονιστής, παύτηκε από την κρατική θέση στην οποία διορίστηκε και διώχτηκε από την Ελλάδα. Τις σημειώσεις του ημερολογίου του και τις επιστολές που έγραψε από την Ελλάδα τις μετέφρασε και τύπωσε ο Δ. Βικέλας (Διαλέξεις και Αναμνήσεις, Αθήνα 1893).

Γ. Κορδάτου, Ιστορία της Ελλάδας, σσ. 12-13

ΚΕΙΜΕΝΟ 2

Το έργο στο οποίο έστρεψε ιδιαίτερα στα χρόνια 1856-1859 την προσοχή της η κυβερνητική μέριμνα και που θα γινόταν περιώνυμο στις επόμενες δεκαετίες με τις περιπλοκές του, από οικονομικής απόψεως, ήταν η αποξήρανση της λίμνης της Κωπαΐδος. Την άνοιξη και το καλοκαίρι του 1856, ύστερα από ένα χειμώνα παγετού, σπάνιου στα μετεωρολογικά χρονικά, επικράτησε τόσο με γάλη ξηρασία που «επήνεγκεν τσσαύτην ελάττωσιν των υδάτων της Κωπαΐδος λίμνης, ώστε εφάνη σχεδόν αποξηρανθείσα». Το γεγονός αυτό έδωσε αφορμή στο να μπει σε ενέργεια ένα όνειρο όχι μόνο των γύρω κατοίκων, αλλά και των κυβερνήσεων. Είχαν προηγηθεί άλλωστε μελέτες Ελλήνων και ξένων ειδικών. Έτσι με την ευκαιρίαν της ξηρασίας του 1856 «εγένετο η κάθαρσις των κυριωτέρων φυσικών υπωρύγων από των εν αυταίς υλών, προβάσα εις υπόγειον μήκος 250 ως έγγιστα βασιλ. πήχεων ως και η κάθαρσις ενός των αρχαίων φρεάτων δια δραχμών 20.300». Το ποσό αυτό ήταν περισσότερο από το μισό του συνολικού ποσού που δαπανήθηκε από εγγειοβελτιωτικά έργα όλης της χώρας... Στα τέλη του 1858 ο Άγγλος Γουέμπστερ ήρθε σε διαπραγματεύσεις με την κυβέρνηση για το θέμα της αποξήρανσης της λίμνης. Υπολογίζοντας ότι με 150.000 λίρες στερλίνες θα κατάφερνε να αποπερατώσει το έργο, πρότεινε τους όρους του: Για μια πενταετία θα απολάμβανε αφορολόγητη εκμετάλλευση των γαιών της Κωπαΐδας και για 99 χρόνια θα διατηρούσε το προνόμιο της εκμετάλλευσης αυτής, με πληρωμή διπλής δεκάτης πάνω στα προϊόντα. Το έργο αυτό δεν πραγματοποιήθηκε τότε, γιατί ο Γουέμπστερ δεν κατάφερε να βρει τα σχετικά κεφάλαια στη χρηματαγορά του Λονδίνου...

ΔΑΠΑΝΕΣ ΓΙΑ ΕΓΓΕΙΟΒΕΛΤΙΩΤΙΚΑ ΕΡΓΑ

(Περίοδος 1856-1859)

Έτος	Ποσό σε δραχμές
------	-----------------

1856	34.975,13
1857	23.238,94
1858	27.117,54
1859	59.843,94

I.E.E, τ. ΙΓ', σ. 175

ΘΕΜΑ Δ1.

Λαμβάνοντας υπόψη το περιεχόμενο των πηγών και τις σχετικές πληροφορίες του βιβλίου σας να απαντήσετε:

α. Πώς εμφανίζεται στα πολιτικά πράγματα η κρίση στις σχέσεις αυτοχθόνων-ετεροχθόνων;

Μονάδες 12

β. Ποια είναι τα κυριότερα επιχειρήματα που διατυπώνει η κάθε πλευρά;

Μονάδες 13

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

Η κρίση στις σχέσεις αυτοχθόνων και ετεροχθόνων

Στα 1844 (...) για πρώτη φορά περιγράφονται με κάποια ακρίβεια τα διακυβευόμενα. Στο τρίτο άρθρο του Συντάγματος (...) επρόκειτο πάλι για τον καθορισμό των ιδιοτήτων του Έλληνα πολίτη, που όμως τώρα, στη συζήτηση, συγγεόταν με τον ορισμό των προσόντων του Έλληνα δημοσίου υπαλλήλου. Η σύγχυση υπαινίσσεται το κύριο πρακτικό όφελος που έμοιαζε να έχει για πολλούς ο τίτλος του πολίτη. Το θέμα ήταν να αποδειχθεί σε ποιους χρωστούσε το ελληνικό κράτος μια θέση στη δημοσιοϋπαλληλία. Στη συζήτηση ο άξονας αναφοράς είναι κοινός για όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη: είναι το 1821, που οι μεν ετεροχθονιστές εξάιρουν ως επανάσταση όλης της ελληνικής φυλής, απέναντι στην οποία η Ελλάδα έχει αναλάβει ορισμένες δεσμεύσεις. Ενώ οι αυτοχθονιστές επιμένουν στα πράγματα (...). Γι' αυτούς δεν ενδιέφεραν οι αρχικές προθέσεις, αλλά το γεγονός ότι η επανάσταση εντοπίστηκε έτσι κι αλλιώς στον ελλαδικό χώρο, και συνεπώς η ίδια η ύπαρξη του κράτους οφειλόταν στις υπηρεσίες των κατοίκων αυτού του χώρου. Και ενώ οι πρώτοι είχαν την άνεση να κινηθούν στα λίγο ή πολύ γνωστά πλαίσια της επαναστατικής συνθηματολογίας, η επιχειρηματολογία των δεύτερων αποτελούσε ακριβώς παρέκκλιση από την αναδρομική αυτή ομοψυχία.

Έλλη Σκοπετέα, Το «Πρότυπο Βασίλειο» και η Μεγάλη Ιδέα, Αθήνα 1988, σσ. 51-52.

ΚΕΙΜΕΝΟ 2

Η αντιπαράθεση αυτοχθονιστών και ετεροχθονιστών πληρεξουσίων στην Εθνοσυνέλευση, 1843-44

Ο Ιωάννης Μακρυγιάννης (πληρεξούσιος Αθηνών, αυτοχθονιστής) υποστήριξε τον αποκλεισμό των ετερόχθονων από τις δημόσιες θέσεις: «Από τον πατριωτισμό μας εσαπίσαμεν το σπίτι μας• μας φθάνει πλέον ο πατριωτισμός. Ας αγκαλιάσωμεν τον βασιλέα μας να φκιάσωμεν το σπίτι μας. Αυτοί [οι ετερόχθονες] εκάθησαν τόσα χρόνια και έτρωγαν ψωμί και έφεραν την πατρίδα μας άνω-κάτω. Ας καθίσωμεν τώρα και ημείς να φάγωμεν ψωμί».

Ο Ευστάθιος Σίμος (πληρεξούσιος Ηπειρωτών, ετεροχθονιστής): «Εν μόνον ήτο το βέβαιον, ότι ολίγον ή πολύ, μικρόν ή μέγα μέρος της από αίματα πλημ μυρούσης [ελληνικής] γης ήθελεν μείνει ελεύθερον αυτό το μέρος έπρεπε να είναι η κοινή πατρίς όλων των επαναστησάντων Ελλήνων, όλων των κατοίκων των επαρχιών εκείνων όσοι εις τον πόλεμον ηγωνίσθησαν, εθυσιάσθησαν, έ παθον, κατεστράφησαν. Ιδού η μεγάλη συνθήκη, η συνδέσασα τας επαναστα τησάσας ελληνικάς επαρχίας, ιδού το μέγα προς αλλήλους συνάλλαγμα των Ελλήνων γραφέν όχι με μελάνην, αλλά με αίμα. Ητο ένωσις ειλικρινής, ήτο ένωσις αδελφική. Ποίος εις την μακαρίαν εποχήν εκείνην, εποχήν κινδύνων, εποχήν των παθημάτων, αλλά και εποχήν δόξης και ακραιφνούς τότε πατριωτισμού, ποίος ήθελε φροντίσει, ποίος ήθελεν ειπέι ό,τι άλλο παρά κοινή ήθελεν είσθαι η μέλλουσα τύχη των ηνωμένων εκείνων λαών, των αδιαίρετων εκείνων επαρχιών;»

Ι. Δημάκης, Η Πολιτειακή Μεταβολή του 1843 και το Ζήτημα των Αυτόχθονων και Ετερόχθονων.

ΚΑΛΗ ΔΥΝΑΜΗ!

**ΟΡΟΣΗΜΟ
ΓΑΒΡΙΗΛ ΚΟΤΣΗΣ**